

Nors Hembygdsförening

Årsberättelse

Verksamhetsåret

2017

VERKSAMHETSÅRET 2017 har präglats av **samverkan** och **samarbete**. Trossnäsdagen blev till genom ett fint samarbete med kyrkan och diakonins dag, ett arrangemang som kommer att leva vidare och utvecklas. Hemvärnet deltog också och där finns säkert mera att utveckla. Genom samverkan med Brigadmuseet har vi fått låna materiel till vår Trossnäsutställning, och i gengäld har Brigadmuseet fått låna några föremål av oss. Med Segerstad hembygdsförening har vi inlett en samverkan som utmynnat i ett boksläpp av Lars Gustavssons diktsamling. Vi ser fram emot en fortsättning. Med PRO Vålberg har vi samarbetat med dokumentation av Moelven sågverks avveckling i Norsbron, ett arbete som säkert kan leda till flera gemensamma projekt.

På en liten ort är det viktigt att lyfta lite och se över gränserna, vi är inte fler än att vi alla behöver varandra för att komma framåt och nå våra verksamhetsmål. Vi är inte konkurrenter, vi är kollegor, fast i lite olika organisationer.

Medlemmar

Antalet medlemmar var vid årets slut 217, varav 56 ständiga och 161 årsbetalande. 11 medlemmar tillkom och 19 lämnade föreningen. Av de sistnämnda hade 8 avlidit och 11 avsagt sig medlemskapet.

3 medlemmar var särskilt inbjudna för att högtidlighålla att de utsetts till **hedersmedlemmar**, nämligen: Margareta Ahlberg, Barbro Engdahl och Ove Jensen .

Årsavgiften har varit 150 kronor.

Styrelse och funktionärer

Styrelsen har bestått av Jan E Bondesson, ordförande, Annica Högberg, vice ordf, Anders Larsson, kassör, Kristina Hermansson, sekreterare, Hans Duenzing, ledamot. **Suppleanter** har varit Gerd Carling, Ola Griberg, Ulla-Britt Hansson och Bength Rönngren. Styrelsen har haft fem protokollförda sammanträden under 2017.

Revisorer har varit Siw Johanson och Sten-Olof Lundgren med Erik Håkansson som ersättare.

Valberedningen har varit vakant under året, styrelsen har fullgjort dess uppgift.

Ombud till Värmlands Hembygdsförbund har varit Jan E Bondesson

Årsmötet för år 2016 hölls den 12 mars i Hembygdsgården.

Verksamhetsområden

Verksamheten har bedrivits inom följande områden, för vilka ansvariga och resultat redovisas nedan: **Bygdehistoria, Evenemang, Externa projekt, Fastigheter** samt **Gemensamt stöd**.

BYGDEHISTORIA

Skall arbeta för att bevara bygdens historia och göra den tillgänglig bland annat genom utställningar, dokumentation, föreläsningar etc. **Övergripande ansvarig** är Hans Duenzing och övriga medlemmar Bength Rönngren, Jan E Bondesson, Gun Gundell, Solveig Lundberg och Anders Larsson.

Aktiva i **Rayongruppen** har varit Hasse Abrahamson, Alf Wiik, Kenneth Bryntesson, Hans Duenzing, Per Hermansson, Carl-Axel Söderlund, Lars-Albin Johansson, Hasse Abrahamson, Fredrik Johansson och Stig Larsson.

Publikationer

Ett led i dokumentationen är utgivning av böcker, bl. a i serien *Berättelser från Nor*. I år gav vi ut en diktsamling av Lars Gustafsson, med Nor och Årbäck som utgångspunkt. Utgivningen har skett i samverkan med Segerstads Hembygdsförening och släppet skedde i anslutning till deras Mat-&Konstrunda i augusti.

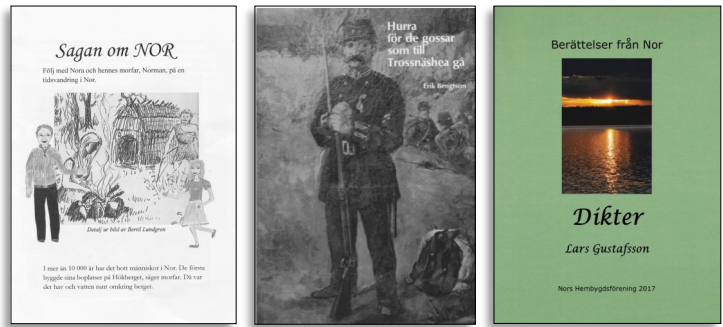
Ett ytterligare fint tillskott till vår boklåda får vi genom att Värmlands Hembygdsförbund överlät ett hundratal ex. av Erik Bengtssons bok *Hurra för de gossar som till Trossnäsbea går*. I denna bok skildras knektarnas liv och den utgör ett värdefullt inslag i vår satsning på att vårda minnet av Trossnäs fält.

Solveig Lundberg har skapat *Sagan om Nor*, en liten berättelse för barn om Norsbygden och dess tillblivelse som vi tillhandahåller kostnadsfritt.

Arbete med planerad utgivning under 2018 av böcker med intervjuer av Erik Håkansson och om Tross-

näs fält har utförts under året.

Vår sockenbok av Carl Mellkvist, *Nors socken*, är nu så gott som slutsåld. Vi får kanske se någon ta sig an en ny...?

Årets tillskott i boklådan

Svenska Rayon Museum

Museet har nu avverkat sitt sjätte verksamhetsår. En period där museet också börjar finna sin egen historia som bärare av en industrihistoria och ett samhällsbygge, framväxt ur konsekvenserna av 2.a världskriget då Svensk textilindustri var i stort behov av tillverkning av textilfibrer inom Sveriges gränser.

År	Öppetdagar	Besökare	Studietillfällen	Film- o berättarkväll
2013	61	394	60	
2014	48	358	46	
2015	20	235	40	5
2016	17	243	33	10
2017	22	199	52	12

Muséets statistik för de senaste fem åren

Verksamhet

Under året 2017 har museet tagit emot 199 besökare vid enskilda besök och olika gruppers besök. Rayongruppens medlemmar har träffats regelbundet 52 ggr för samtal och arbete med museets fortsatta utveckling. Våra film- och berättarkvällar och övriga gruppbesök har arrangerats vid 12 tillfällen och blivit mycket efterfrågade.

Externa besök

Carl-Axel Söderlund var på *Seniorernas bus* i Karlstad den 20 september och höll ett uppskattat föredrag om viskostillverkning – DÅ, NU och i FRAMTIDEN. Hasse Abrahamson presenterade Rayonmuseet vid distriktsmöte som PRO Karlstad arrangerade för sina medlemmar i *Mariebergskogen* på Holken den 28 sept. Museets miniutställning kom då väl till pass. Under 2017 har museet varit representerade på *Vålbergs bibliotek* med en miniutställning om Rayonmuseet och historien om fibertillverkningen i Älvenäs. Ett samarbete med biblioteket som får en fortsättning under 2018 med den mångåriga historien om Bobintillverkningen i Vålberg.

Besökande grupper

Bland besökande grupper kan nämnas en grupp på 12 ingenjörer från *Billerud/Korsnäs i Grums*. Under Carl-Axel Söderlunds ledning fick gruppen veta mer om historien bakom den tidigare viskostillverkningen i Älvenäs under 61 år på 90-talet. Rayonmuseet tackar Billerud för ett värdefullt ekonomiskt stöd till utställningen.

Under hösten fick vi även besök av *Kultur- och fritidsnämnden i Karlstad kommun*. Ett trevligt besök för oss alla som senare också bekräftats av nämnden vid olika träffar.

Det är roligt att också nämna besöket under våren av *PRO i Frykerud*. Vid två tillfällen samma vecka kom det två grupper på ca 14 personer till Rayonmuseet.

Norsbygdens industrimuseum

Rayonmuseet har under året utvecklats till att också omfatta en mindre utställning om andra industrier i Norsbygd. Först på plan 2016 var Holmstrands plåtindustri. Under 2017 fylldes denna del av utställningen på med Wählbergs fabriker med Bobinhistorien samt med historien om Edsvalla bruk.

(Forts. på sidan 4)

Föreningslivet som utvecklades - Rayons personalklubb

Fabriken byggdes, människorna flyttade in och började arbeta. Men vad gjorde man på fritiden?

KF som till att börja med delvis ägde fabriken, var förutseende om de anställdas väl och ve. Inom bolaget bildades Rayons personalklubb med ett flertal olika sektioner för olika fritidsverksamheter. På Rayonmuseet har det nu skapats en mindre utställningsdel om denna verksamhet som sedermera blev egna klubbar och föreningar på orten

Föreningsträdet

Samlingar

Arbetet har under året fortsatt med inriktning på digitalisering av äldre material, såväl ljudkassetter som filmer. Ett antal visningar har genomförts i Rayonmuseet.

Trossnäs fält

Trossnäsgruppen har under året kompletterat utställningen med en modell av Gustav V besök på Trossnäs 1912. Byst av Oskar II och en del andra saker har skänkts av Brigadmuseet. Ansökan om medel för att bygga en permanent Trossnäsutställning har gjorts till Riksantikvarieämbetet, vilken inte gav någon utdelning i år, men den kommer att följas upp under 2018.

EVENEMANG

Skall anordna fester och sammankomster, utställningar och medverka i andra föreningars arrangemang. Ser även till att våra lokaler är presentabla. **Övergripande ansvarig** är Annica Högberg. Övriga medlemmar Kristina Hermansson, Ulla-Britt Hansson, Menny Gunnarsson, Gerd Carling, Karin Mörth och Solveig Lundberg.

Vi har enligt tradition haft **Knutsfest** den 15 januari med besök av tomten.

En kväll i februari serverades **nävgröt** och fläsk. Vi kunde samma kväll se en utställning med fjärilar.

Söndagen den 12 mars höll vi **årsmöte** på Nors hembygdsgård.

7 juni var det kaffekalas med **Fröding** i blickpunkten. Sånger och dikter av Fröding framfördes av Olle Östling, hedersgäster på kalaset var de boende på Brattska gården. 25 Juni hölls **sommargudstjänst** vid Nors hagar och föreningen serverade kaffe efter densamma.

Vi visade upp oss med ett bord under **Norsbygden marknadsgård** och knöt en del kontakter där.

10 September hölls **Korum** i samarbete med kyrkan, på temat hembygd och diakoni. Plats var i år Nors kyrka med kyrkoherde Per Lundberg och diakon Carina Arpi från Nor-Segerstads församling och ett nittiotal besökare. Värmlands hemvärn ställde upp med fanvakt och Wermlandssextetten musicerade. I församlingshemmet kåserade Erik Bengtsson över sin bok om knektarna på Trossnäs och Carina Arpi talade om diakonis roll. Det avslutades med ärtsoppa och kaffe.

23 september var det **skördefest**, invigd av Carina Arpi.

Konst & hantverk gick av stapeln 4 november med 11 utställare av god kvalitet och många besökare.

Sista egna evenemanget för året var **kransbindningen**, i år den 26 november. Många kransar bands och Ingalill och Roland Larsson bjöd på spontanunderhållning efter kaffet.

Vi tog sedan även tillfället i akt och visade oss under **adventslördagen** i Vålberg, där vi bl. a kunde sälja ett försvarligt antal lotter.

Kyrkoherde Per Lundberg och ordförande Jan Bondesson i samverkan kring diakoni och hembygdsrörelse

(Forts. på sidan 5)

FASTIGHETER

Fastighetsgruppen svarar för drift och underhåll av våra fastighet och byggnader. Föreningen disponerar lokaler på två platser i Nor. Den egna **Hembygdsgården** ligger i Nors hagar, Trossnäs, och invigdes 1937. För **Svenska Rayon Museum** räkning hyr vi av HSB den före detta Konsumbutiken i Älvenäs.

Övergripande ansvarig är Ola Griberg. Övriga i gruppen är Bengt Rönngren, Jan E Bondesson, Lennart Ekbåge och Per-Åke Andersson. Annica Högberg är **trädgårdsansvarig** med hjälp av bland andra Eva Lind.

Fastighetsgruppen följer underhållsplanen, där fortsatt arbete med Norra flygeln ingår. Skorstenen har putsats om ochnockbrädan har bytts ut. Ny ytterdörr står på tur, vi väntar på offert och hoppas få den utbytt under våren. Under rubriken avhjälpande underhåll har tvättmaskin och varmvattenberedare bytts ut och avloppet spolats och rensats.

Trädgården har fjorårets nyplanterade fruktträd artat sig riktigt bra, så när som på att ett av dem visar tecken på sjukdom. Till våra gräsytor har vi under året köpt en ny och bättre gräsklippare.

Hembygdsgården vid invigningen 1937

GEMENSAMT STÖD

Omfattar de åligganden som föreningen har enligt lagar och regler, till exempel ekonomi, medlemsregistrering, arkivhållning, mm. Information till medlemmar och andra ges via Medlemsblad, hemsida och Facebook. Våra uthyrningar ingår också här. **Ansvar**et för gemensamt stöd delas av Anders Larsson och Kristina Hermansson

Medlemsbladet

Vårens nummer rapporterade från årsmötet samt övriga begivenheter under våren. Thomas Blom hade tankar kring Vålbergs sim- och sporthall och de cirka 400 kubikmeter ljummet badvatten som där skvalpar omkring. Greta Fagergren berättade för Solveig Lundberg om sin uppväxt vid Trossnäs fält och Bertil Olsson redogjorde, som vanligt kunnigt, om våra begravningskick. Ett boksläpp kunde vi också redovisa, även om vi inte själva stod för framställningen. Det var ett antal av Erik Bengtssons bok *Hurra för de gossar som till Trossnäsbea gå*, som vi förfogar över genom förmedling av Värmlands Hembygdsförbund. Ett avsnitt i vår serie om lantbruksutbildningen ingick också i numret och, självklart, ännu ett klurigt kåseri av vännen Ragnar Magnusson. Vi anmälde också det kommande boksläppet av Lars Gustafssons diktsamling. Som en service åt våra medlemmar kunde vi under rubriken "Goda grannar" presentera program från Frykeruds och Segerstads hembygdsföreningar.

I **höstnumret** berättade vi förstås om höstens alla evenemang. Thomas Blom tog sig för att som omväxling till att titta i backspeglarna, bjuda på lite spekulationer om vår framtid i "Norsbygden anno 2035", med bl. a höghus på Gökhöjden! Erik Håkansson lät oss ta del av lite av hans enorma kunskaper om sin hembygd i en liten vandring längs Norsälven i Vålberg. Ragnars kåseri kom denna gång att handla om aktuella ting—lutfisk och grisslakt. Bertil Olsson på en verkligt läsvärd pärla till text, framletad ur hans gömslen: den handlar om något så svårfångat som "Ljudet i landskapet". Avslutningsvis bjöds på lite väderstatistik ur den omfattande registreringen som gjordes av Svalöv vid Lillerud under åren 1920-65.

Uthyrningar

Hembygdsgården var uthyrd till allmänheten åtta gånger. Norra flygeln var uthyrd till hyresgäst hela året.

EXTERNA PROJEKT

Övergripande ansvarig är Jan E Bondesson.

Vi fortsätter att följa utvecklingen i bygden, främst genom projekten **Norsbygdens Framtid** och **Edsvallaskolan**.

Ekonomi

Föreningens ekonomi är fortsatt stabil. Vi har en hög likviditet och endast smärre, kortfristiga skulder i form av förskott för projekt som ännu inte genomförts. Vi har mottagit bidrag från Karlstads kommun och Studieförbundet Vuxenskolan samt från enskilda och företag. Ingen ränta har erhållits på våra bankmedel.

Balansräkning per 2017-12-31

Post	Ingående balans 1/1	Årets förändring	Utgående balans 31/12	not
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar	14 303	-2 903	11 400	1
Fordringar	4 714	1216	5 930	
Kundfordringar	5 476	-528	4 948	2
Rayonkassan	-100	82	-18	3
Fordran på nästa år		1 000	1 000	4
Fordran från föregående år	-662	662		
Likvida medel	239 752	17 286	257 038	
Kassa	25 232	-12 571	12 661	
Affärskonto SHB	12 279	11 115	23 394	5
Checkkonto SHB	137 440	18 670	156 110	
SHB Hedwall/Sandberg	64 801	72	64 873	6
SUMMA TILLGÅNGAR	258 769	15 599	274 368	
SKULDER				
Kortfristiga skulder	5 409	-16 611	-11 202	
Erhållna förskott	-2 736	2 736		7
Övriga korta skulder		-2736	-2 736	7
Skuld till föregående år	8 145	-8 145		8
Skuld till nästa år		-8 466	-8 466	9
Skulder i projekt	-5 000		-5 000	10
SUMMA SKULDER	409	-16 611	-16 202	
EGET KAPITAL	259 178	-1 012	258 166	

Not

- Restvärdet för det stora förrådet och värmepumpen i Hallen.. Värmepumpen är slutavskriven..
- Upparbetad ersättning för studiecirkel under året. Utbetalning sker under 2018.
- Rayonkassan är en kontantkassa för verksamheten vid Rayonmuseet. Överskott överförs löpande till föreningens bankkonto.
- I december 2017 betalades januarihyran 2018 för Älvenäslokalen.
- Bankkonto för löpande in- och utbetalningar
- Medel från arvskifte som är reserverade för fastighetsunderhåll enligt testators föreskrift.
- Felaktig utbetalning från Vuxenskolan som ska överföras till Älvenäs bygdegårdsförening. Omförd till Övriga korta skulder
- Betalningar av lokalhyra och försäkring för 2017 gjorda 2016.
- Räkningar från Ellevio och för avloppsrensning som avser 2017 betalas under 2018
- Projektförskott från Karlstads kommun till Rayonmuseet som inte slutredovisats samt sponsorpengar för nationaldagsfirande som inte utnyttjats ännu.

Resultaträkning för 2017

Post	Bokfört	Budget	Skilnad	not
Intäkter				
Medlemsavgifter	23 250	25 500	-2 250	
Intäkt evenemang	36 222	26 810	9 412	1
Intäkt försäljning	10 400	5 800	4 600	2
Uthyrning	36 400	33 800	2 600	
Gåvor och bidrag	34 320	29 650	4 670	3
Finansiella intäkter	0	0		
Övriga intäkter	0	1000	-1 000	
Summa	140 592	122 560	18 032	
Kostnader				
Förbrukning	-9 190	-19 300	10 110	4
Fastighetskostnader	-17 053	-12 100	-4 953	
Elkostnader	-37 677	-29 400	-8 277	
Inventarier	-9 433		-9 433	4
Föreningsavgifter	-7 616	-7 010	-606	
Skatt o försäkring	-12 313	-11 700	-613	
Avskrivningar	-2 903	-2 903	0	
Lokalhyra	-12 000	-12 000	0	
Tryckkostnader	-16 409	-9 700	-6 709	5
Övriga omkostnader	-17 010	-18 162	1 152	
Summa	-141 604	-122 275	-19 329	
Årets resultat	-1 012	285	- 1 297	

Not

- 1 Rayonmuseet har haft intäkter drygt 50% över budgeten
- 2 Bokutgivningen drygt 100% över budgeten, bl. a genom Lars Gustafssons diktsamling
- 3 Studiebidrag samt kondoleanser som inte var budgeterade
- 4 Inköp av tvättmaskin och gräsklippare har budgeterats och bokförts på olika konton
- 5 Utgivning av Lars Gustafssons diktsamling var inte budgeterad

Tack

Styrelsen vill rikta ett varmt tack till alla som på olika sätt bidrog till att göra även detta år till ännu ett minnesvärt år för vår Hembygdsförening. Vi tackar för alla gåvor som under året skänkts av enskilda till Hembygdsföreningen och vår verksamhet, för stöd och bidrag från Karlstads kommun, Studieförbundet Vuxenskolan, Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd, Leader Närheten, Riksantikvarieämbetet samt Europeiska jordbruksfonden. Det har varit ett år fyllt av glädje och stimulans. Ett stort tack vill vi rikta till alla medlemmar som ställer upp på våra olika evenemang och aktiviteter, allt på frivillig basis.

KARLSTADS KOMMUN

Nor i mars 2018

Jan E Bondesson

Annica Högberg

Anders Larsson

Kristina Hermansson

Hans Duenzing

Nors Hembygdsförening 2018